

düşünceye ilham
değişime yön

enstitü
sosyal

■ ■ Verinin Dili

Türkiye'de Dış Göç

Editör

Amine Ertürk

Hazırlayanlar

Yiğit Çelik

Grafik Tasarım

Muhammed Seleş

Kaynak

TÜİK, "Uluslararası Göç İstatistikleri 2024"

Enstitü Sosyal

Burhaniye Mah. Hacı Reşit Paşa Sok. No:18
Üsküdar/İstanbul

İletişim

0216 422 00 22

www.enstitusosyal.org

info@enstitusosyal.org

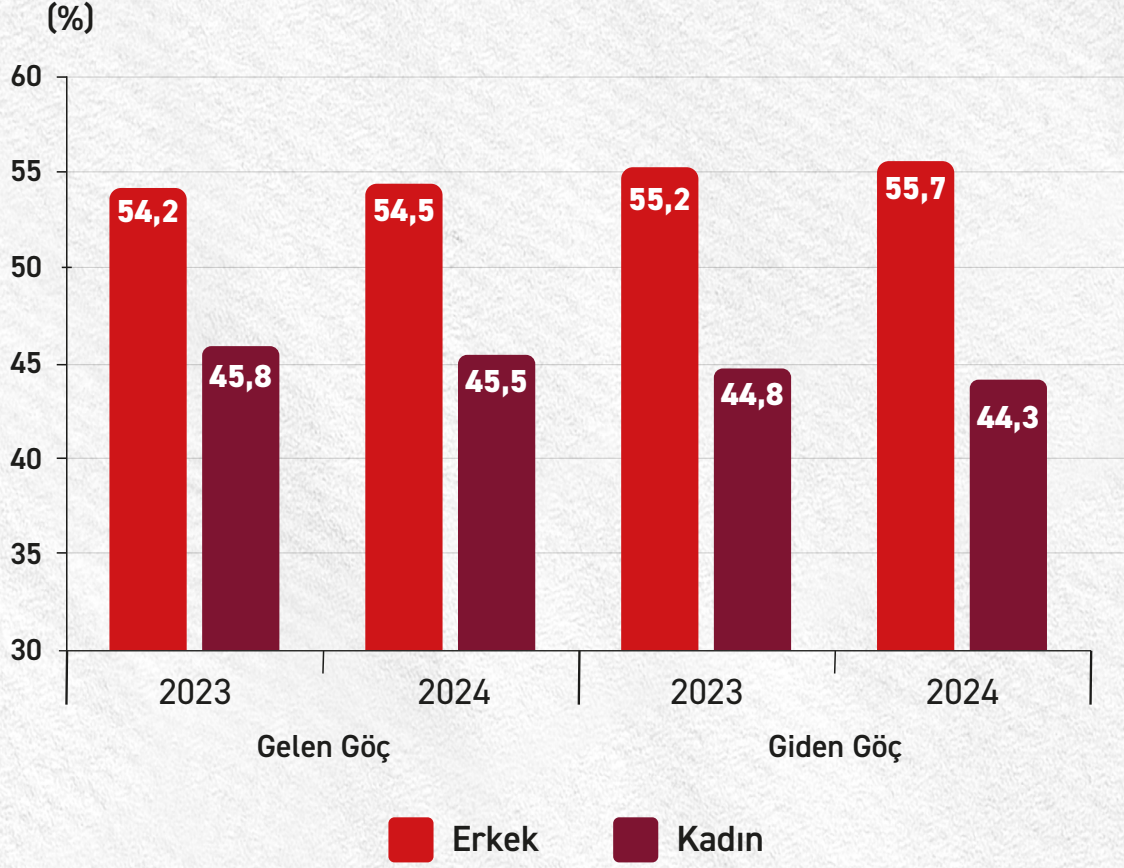
TÜİK'in 24 Haziran 2025 tarihinde yayımladığı "Uluslararası Göç İstatistikleri, 2024" başlıklı haber bülteni, Türkiye'nin dış göç dinamiklerine ilişkin kapsamlı ve güncel veriler sunarak bu alandaki eğilimlere ışık tutmaktadır. Verinin Dili'nin bu sayısında söz konusu istatistiklerden hareketle, 2024 yılı itibarıyla Türkiye'nin göç alma ve göç verme süreçleri analiz edilmiştir.

2024 yılında Türkiye'ye yönelik dış göç %0,6 oranında azaldı.

Dış göç (uluslararası göç), bir ülkenin siyasi sınırlarını aşan nüfus hareketlerini kapsamakta olup, ülkeye doğru gerçekleşen hareketler "göç alma", ülkeden dışarı yönelen hareketler ise "göç verme" olarak tanımlanmaktadır. Türkiye özelinde 2024 yılı verileri, ülkeye gelen dış göçün toplam 314.588 kişi olduğunu ve bu sayının, 2023 yılına kıyasla %0,6 oranında azaldığını göstermektedir. Bu azalma, Türkiye'nin göç alma kapasitesinde görece bir durağanlaşma eğilimine işaret etmektedir.

Grafik 1'de, 2023 ve 2024 yıllarına ait dış göç verileri cinsiyet temelli bir karşılaştırma çerçevesinde sunulmuştur. Gelen nüfusun 2024 yılında %54,5'i erkek, %45,5'i kadın olup, bu dağılım önceki yıl ile büyük ölçüde benzerlik göstermektedir. Bu oranlar, dış göçte erkeklerin hâlâ baskın bir rol üstlendiğini göstermektedir. Bu durum özellikle inşaat, sanayi ve lojistik gibi erkek iş gücüne dayalı sektörlerin Türkiye'deki göç talebinde belirleyici olduğu varsayımıyla örtüşmektedir. Öte yandan, Türkiye'den yurt dışına gerçekleşen göçlerde de benzer bir cinsiyet örüntüsü gözlemlenmektedir. 2024 yılı itibarıyla dışa göç eden nüfusun %55,7'si erkek, %44,3'ü kadındır.

Grafik 1. Türkiye'ye gelen ve Türkiye'den giden göçün cinsiyete göre karşılaştırmalı dağılımı (2023-2024)

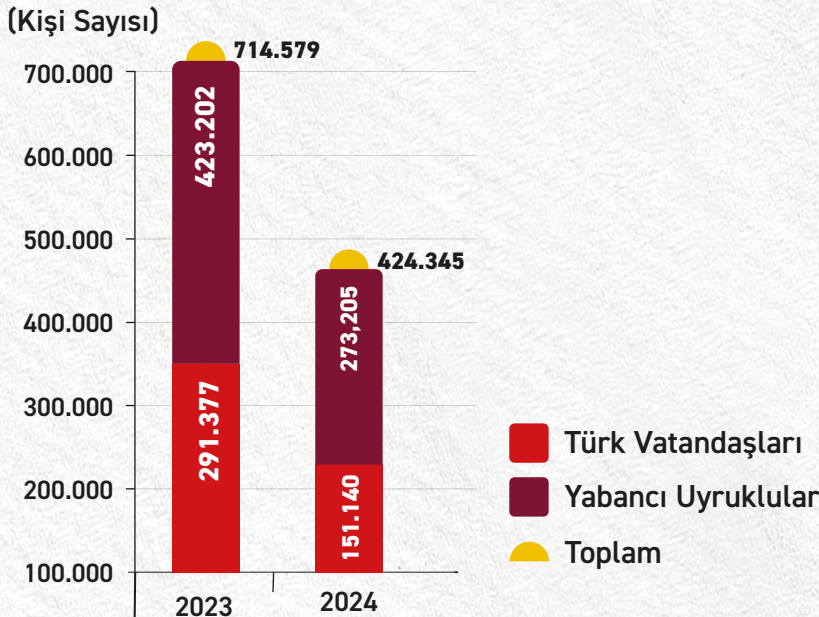
Türkiye'ye gelen göçmenler, Türk vatandaşı ve yabancı uyruklu olmak üzere iki ana gruba ayrılmaktadır. Toplam 314.588 kişilik göçmen nüfusun %33'ünü (103.732 kişi) Türk vatandaşları, %67'sini ise (210.856 kişi) yabancı uyruklu kişiler oluşturmaktadır. Bu kompozisyon, Türkiye'nin hem tersine göç alan bir ülke hem de bölgesel düzeyde yabancı nüfus için hedef ülke niteliğini eş zamanlı olarak sürdürdüğünü göstermektedir. Diğer yandan, Türk vatandaşlarının ülkeye dönüşü -yani tersine göç olgusu- çoğunlukla diaspora bağlamında şekillenen yapısal faktörlerle ilişkilidir. Bu çerçevede, ekonomik dalgalanmalar, yaşam maliyetlerindeki görece değişimler, aile birleşimi süreçleri ile kültürel ve ulusal aidiyet duygusu, kişilerin geri dönüş kararlarını etkileyen temel etmenler arasında yer almaktadır.

Türkiye'den 273 bin 205'i yabancı uyruklu olmak üzere 424 bin 345 kişi yurt dışına göç etti.

2024 yılı itibarıyla Türkiye'den yurt dışına gerçekleşen dış göç, bir önceki yıla göre %40,6 oranında azalarak 424.345 düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu azalma, Türkiye'den yurt dışına yönelen göç hareketlerinde önceki yıla göre belirgin bir farklılaşmaya işaret etmektedir. Göç eden nüfusun cinsiyet kompozisyonu değerlendirildiğinde, erkeklerin göçmenler içindeki payının %55,7, kadınların ise %44,3 olduğu görülmektedir.

Grafik 2'de görüldüğü üzere, 2024 yılında Türkiye'den dışa göç eden bireylerin %35,6'sını (151.140 kişi) Türk vatandaşları, %64,4'ünü (273.205 kişi) ise yabancı uyruklular oluşturmaktadır. Bu dağılım, Türkiye'nin göç hareketlerinde hedef ülke olmanın yanı sıra aynı zamanda bir transit ülke olarak da rol oynamaya devam ettiğini göstermektedir. Nitekim Türkiye, tarihsel olarak sahip olduğu jeopolitik konumu, bölgesel çatışmalara yakınlığı ve ulaşım ağlarının merkezinde yer alması nedeniyle bu ikili işlevini sürdürmektedir. Bu durum, Türkiye'nin uluslararası göç sisteminde hem kaynak hem geçiş hem de hedef ülke olarak çok boyutlu bir pozisyona sahip olduğunu ortaya koymaktadır.

Grafik 2. Türkiye kaynaklı dış göçün yıllara ve vatandaşlık durumuna göre karşılaştırması (2023–2024)

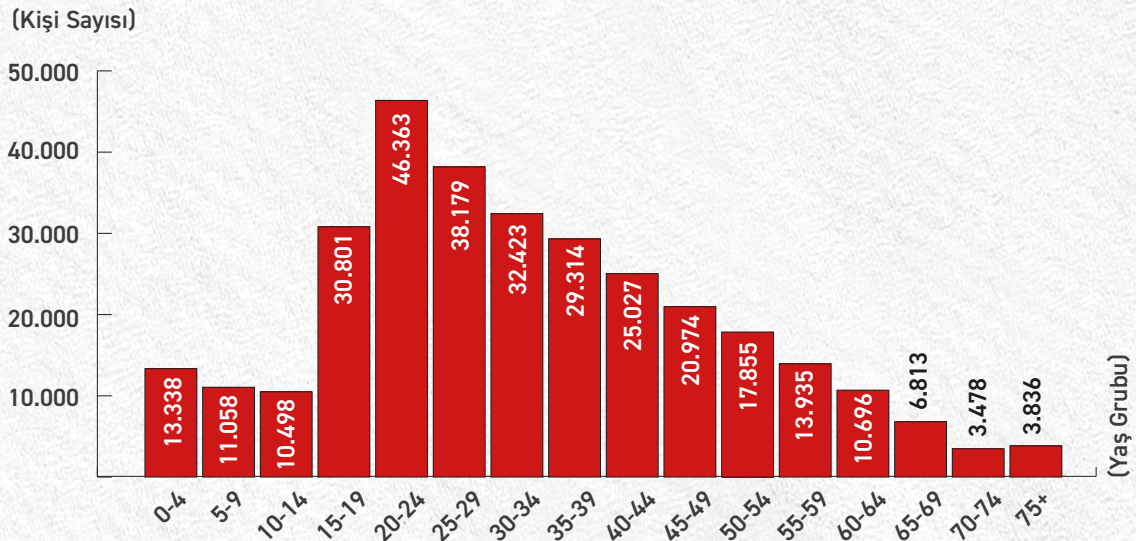

3 Türkiye'ye en fazla 20-24 ve 25-29 yaş grubundaki nüfus göç etti.

Söz konusu dağılım, uluslararası literatürde de sıkça vurgulanan “genç yetişkin yoğunlaşması” olgusunu doğrular niteliktedir; zira göç, gerek fiziksel gerek psikososyal açıdan yüksek esneklik ve uyum kapasitesi gerektiren dinamik bir süreçtir.

Hane stratejilerinde “bireysel göç” biçimi yaygın olup, aileler çoğunlukla en üretken ve dirençli aile üyesini -genellikle genç erkekler- öncü göçmen olarak göndermektedir. Bu tercih, hem hedef ülkede gelir ve insan sermayesi birikimini maksimize etmekte hem de geride kalan aile üyelerine ekonomik ve sosyal destek sağlama amacını taşımaktadır. Dolayısıyla 20-34 yaş aralığındaki yoğunluk, göçün zorlu ve belirsizlik içeren doğasına uygun olarak yüksek hareketlilik, istihdam edilebilirlik ve uyarlanabilirlik niteliklerine sahip kişilerin seçilmesiyle doğrudan ilişkilidir; eğitim fırsatları, iş gücü talebi ve yaşam standartlarındaki farklılıklar da bu yaş gruplarını göç kararında belirleyici kılan başlıca faktörlerdir.

Grafik 3. 2024 yılında Türkiye'ye gelen göçmenlerin yaş gruplarına göre dağılımı

Türkiye'ye en fazla dış göç sırasıyla Azerbaycan, Türkmenistan ve Özbekistan vatandaşları tarafından gerçekleştirildi.

2024 yılında Türkiye'ye göç eden yabancı uyruklu nüfus içerisinde, en yüksek paya %9,9 ile Azerbaycan vatandaşları sahip olmuştur. Azerbaycan'ı sırasıyla %9,8 ile Türkmenistan, %7,6 ile Özbekistan, %7,5 ile Rusya Federasyonu ve %5,9 ile İran vatandaşları izlemiştir. Bu dağılım, Türkiye'nin göç çekiminde özellikle Türkî cumhuriyetler ve komşu ülkelerden gelen kişilerin ağırlığını koruduğunu göstermektedir. Öte yandan, Türkiye'den göç eden yabancı uyruklu kişilerin dağılımı incelendiğinde, %17,4 ile Irak vatandaşları ilk sırada yer almıştır. Irak'ı %13,1 ile Afganistan, %10,2 ile Rusya Federasyonu, %5,9 ile İran ve %5,8 ile Türkmenistan vatandaşları takip etmiştir. Her iki göç yönü açısından değerlendirildiğinde, Türkiye'nin jeopolitik konumu, dil ve kültürel yakınlık gibi etmenler sayesinde hem çekim hem de geçiş bölgesi olarak işlev gördüğü anlaşılmaktadır.

Grafik 4. Ülke bazında Türkiye'ye gelen ve Türkiye'den giden yabancı uyruklu göç, 2024

